

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

**AZ ÁLLÓKÉPESSÉGI SPORT IRÁNTI ELKÖTELEZŐDÉS ÉS
A RÉSZVÉTELT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK
ÖSSZEFÜGGÉSEINEK VIZSGÁLATA MAGYARORSZÁGON**

Maklári Gergely

Témavezető:

Prof. Dr. Müller Anetta

egyetemi tanár

DEBRECENI EGYETEM

Ihrig Károly Gazdálkodás- és Szervezéstudományok

Doktori Iskola

Doktori iskola vezető: **Prof. Dr. Nábrádi András egyetemi tanár**

DEBRECEN, 2026

TARTALOMJEGYZÉK

1. A KUTATÁS ELŐZMÉNYEI, CÉLKITŰZÉSEI ÉS A KUTATÁSI HIPOTÉZISEK BEMUTATÁSA	3
2. ADATBÁZIS ÉS AZ ALKALMAZOTT MÓDSZEREK ISMERTETÉSE	5
2.1 A primer kutatás elmélete és módszere	6
2.2. A vizsgált minta bemutatása	7
2.3. Alkalmazott statisztikai módszerek	8
3. AZ ÉRTEKEZÉS FŐ MEGÁLLAPÍTÁSAI.....	10
4. AZ ÉRTEKEZÉS ÚJ, ILLETVE ÚJSZERŰ EREDMÉNYEI.....	15
5. AZ EREDMÉNYEK GYAKORLATI HASZNOSÍTHATÓSÁGA	17
6. A TÉZISHEZ FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM	19
7. AZ ÉRTEKEZÉSEM TÉMAKÖRÉBEN KÉSZÜLT PUBLIKÁCIÓK	20

1. A KUTATÁS ELŐZMÉNYEI, CÉLKITŰZÉSEI ÉS A KUTATÁSI HIPOTÉZISEK BEMUTATÁSA

Az utóbbi évtizedekben világszerte óriási népszerűsége tettek szert az állóképességi sportok, mint például a maratoni futás, a terepfutás, az országúti kerékpározás, a triatlon, a nyílt vízi úszás, a lovaglás vagy az akadályfutás. Ezek a sportversenyek azért is lettek népszerűek a világ minden pontján, mert minden esemény egyedi élményt nyújt a sajátos környezetében, az időtartama, a szervezése és a résztvevői miatt. (O'NEIL-STEYN, 2007; HALLMAN-BREUR, 2010). A korábbi kutatások rámutatnak, hogy a sport- elköteleződés modell (SCM) mellett más megközelítéseket is figyelembe kell venni a sport iránti elköteleződés teljes méréséhez. Az elköteleződést eltérő nézőpontokból is vizsgálták már, ami különböző modellek és elméletek kidolgozásához vezetett, de magyarországi környezetben eddig még nem mérték (MYBURGH, 2017). A hazai kutatások nem foglaltak magukba olyan változókat, mint az életmód vagy az esemény sajátosságok (KOZMA et al., 2015; SZEMES et al., 2016; BERKI-PIKÓ, 2020; LÁSZLÓ, 2020).

Az állóképességi sport űzését számos motiváció indikálhatja, amelyek közül az egyik legfontosabb az egészségmegőrzés (KINCZEL-MÜLLER, 2020; KINCZEL-MÜLLER, 2022). A sport által megelőzhetőek az életvitelből adódó megbetegedések (MÜLLER et al., 2019a), továbbá elősegítheti a mentális jóllét növelését, a betegségek prevencióját és a fizikai fittség javítását is (SNETHEN-BROOME, 2007). Az egészség mellett az amatőr sportolók körében lényeges tényező lehet a rekreáció is, amely magában foglalja az új társas kapcsolatokat, barátságok kialakítását, a közösséghez való tartozás érzését, a versenyszellemet, a mentális megújulást, illetve önmagában a sport örömeért történő mozgást (MALCHROWICZ-MOŠKO-POCZTA, 2018). Azok az állóképességi sportolók, akik versenyeken vesznek részt, jelentős összegeket fordítanak sportruházatra, edzésekre, táplálék kiegészítőkre, speciális felszerelésekre és egyéb sportolást támogató termékekre is (SHIPWAY-JONES, 2007; RAUTER, 2014). Az ilyen jellegű sporttevékenység végzése nemcsak kikapcsolódást nyújt sokak számára, hanem egy idő után az életük fontos részévé válik (STEVINSON-HICKSON, 2014).

Magyarországon az 1970-es évektől kezdett el nőni a tömegfutás népszerűsége, amikor a kocogás, mint új mozgásforma egyre közkedveltebbé vált, illetve a nagyobb városok megrendezték az első futóversenyeket, amelyeken amatőr futók is indulhattak. Az első hivatalos maraton 1984-ben került sorra hazánkban, ami kelet-európai viszonylatban az egyik

első ilyen esemény volt, azonban óceánon túli viszonylatban 15 évvel, míg Nyugat-Európával szemben 10 évvel később történt. (PERÉNYI, 2015).

Azért is tartom jelentősnek a téma vizsgálatát, mert átfogóan bemutatja, hogy az aktív sportolói közönséget mi motiválja az állóképességi sportolás iránt és hogyan válik egy kevésbé aktív sportoló magas szinten elkötelezett résztvevővé. Mivel hazánkban viszonylag kevesen végeznek rendszeres állóképességi edzéseket és vesznek részt ilyen jellegű sportversenyekre, szükséges azoknak a módszereknek és hatótényezőknek a beazonosítása, amelyek képesek növelni az állóképességi sportok iránti érdeklődést és a rendezvényeken való részvételi hajlandóságot (EUROBAROMETER, 2022.). Még mindig kevés azoknak a hazai kutatásoknak a száma, amelyek azt vizsgálják, mi motiválja az embereket abban, hogy elköteleződjenek valamelyik állóképességi sporttevékenység rendszeres végzése mellett és részt vegyenek a kapcsolódó sporteseményeken, és egyre nagyobb költségi hajlandóságot mutassanak a sporttermékek, valamint az egészségtudatos életmód iránt (KOZMA et al., 2015; SZEMES et al., 2016; BERKI-PIKÓ, 2020; LÁSZLÓ, 2020). Főleg azok a gazdálkodás- és szervezéstudományi megközelítésű kutatások hiányoznak a hazai szakirodalomból, amelyek együttesen vizsgálják a részvételi aktivitást, a sport iránti elköteleződést, az életmódbeli jellemzőket (utazási szokások, fogyasztási és költségi jellemzők, szabadidő-eltöltési szokások), és a sportrendezvényeken való részvételt befolyásoló tényezőket a magyarországi amatőr állóképességi sportolók körében (MYBURGH, 2017). Gazdálkodás- és szervezéstudományok területén azért is lényeges a téma kutatása, mert az állóképességi sportesemények olyan komplex szolgáltatások, amelyek eredményessége nagymértékben múlik a résztvevő motivációjának, elvárásainak és fogyasztói sajátosságainak feltérképezéséről.

Kutatásomban arra keresem a választ, hogy az állóképességi sportversenyeken induló magyarok körében a sport iránti elköteleződést milyen tényezők befolyásolják. Melyek azok a részvételi tényezők, amelyek hatása miatt az elköteleződés egyre nagyobb mértékűvé válik. Miért indul el valaki évente 15-20 versenyen, edz hetente akár 10-12 órát, vagy költ el évente akár 1 millió forintot is sporttal kapcsolatos termékekre és szolgáltatásokra. Kutatásomban továbbá azt is vizsgálom, hogy miként befolyásolja az állóképességi sportolók elköteleződését az edzés gyakorisága, a versenyeken való részvétel, a sporttermékek használata, a sporttevékenységen való részvétel vagy az egészségtudatos táplálkozás. Kutatásom fő célkitűzése, hogy feltárjam az állóképességi sport melletti magas szintű elköteleződés hátterében milyen gazdasági, szociodemográfiai és egyéni tényezők állnak.

Kutatási kérdések

1. Hatással vannak-e a gazdasági tényezők (jövedelem, éves sportcélú költség) a sporttevékenységen való részvételre Magyarországon?
2. Melyik tényező játszik kulcsszerepet az állóképességi sportolók számára az elköteleződés szempontjából?
3. Milyen szintű sportolók (a kérdőív során önbevallás alapján határozta meg a kitöltő, amely vonatkozott a sportmúltra, a sportéletkorra, az edzés gyakoriságára és a versenyrészvételre) a leginkább elkötelezettebbek a sport iránt?
4. Akik heti több mint 8 órát edzenek vagy évi több mint 8 versenyen vesznek részt, magasabb elköteleződést mutatnak-e a sport iránt?
5. Befolyásolják-e az állóképességi sporttevékenységekben való aktív részvételt a szociodemográfiai tényezők?

Hipotézisek

1. Magyarországon az állóképességi sporttevékenységek részvételére a gazdasági tényezők (jövedelem, éves sportcélú költség) hatással vannak.
2. A magyarországi állóképességi sportolók számára az elköteleződés szempontjából kiemelt jelentőséggel bír az életmódjukra gyakorolt kedvező hatás.
3. Akik magas szintű sportolónak (a kérdőív során önbevallás alapján határozta meg a kitöltő, sportmúlt, sportéletkor, edzés gyakoriság, versenyrészvétel) tekintik magukat, azok elkötelezettebbek a sport iránt, mint a többi más szinten sportolók.
4. Azok a sportolók, akik több mint 8 órát edzenek hetente, vagy több mint 8 versenyen vesznek részt évente, magasabb elköteleződést mutatnak a sport irányába.
5. A szociodemográfiai tényezők befolyásolják a sporttevékenységekben való aktív részvételt.

2. ADATBÁZIS ÉS AZ ALKALMAZOTT MÓDSZEREK ISMERTETÉSE

A kutatásom módszertani és elméleti alapján Scanlan és munkatársai (2003) Sport-elköteleződés modellje és Myburgh (2017) kutatása képezi. Myburgh (2017) egy olyan komplex keretrendszert hozott létre a sport-elköteleződés modell (SCANLAN et al., 1993; SCANLAN et al., 2003) kiegészítésével, aminek segítségével feltérképezte a sportturizmus helyzetét Dél-Afrikában. Ez a modell nemcsak a sport-elköteleződés modell változóit tartalmazza, a személyes befektetést, a bevonódási lehetőségeket, a részvételi lehetőségeket, a

szociális kényszert, a támogatást vagy az élvezetet, hanem figyelembe vett más hatásokat is az elköteleződés alakulására, mint például a viselkedési szándék, a részvételi gyakoriság, a médiafogyasztás és a sportcélú kiadások (MYBURGH, 2017). A vizsgálat az a fő célja, hogy ezt a modellt magyarországi környezetben alkalmazzam és adaptáljam, illetve, hogy megvizsgáljam milyen tényezők befolyásolják leginkább a hazai sportolók sport iránti elköteleződését. A vizsgálatban a részvétel, mint fogalom nem csak és kizárólag a sportversenyen való megjelenésre fókuszál, hanem a definíció magában foglalja az összetett életviteli aktivitást, illetve a sport mindennapokba történő beépítését. Továbbá ebbe a vizsgált fogalomkörbe tartozik az egészségtudatos életmód, a sportorientált média figyelése, a sportcélú kiadások és a közösségi sportban való részvétel is (MYBURGH, 2017). A célom nem a modell újrafuttatása volt itthoni környezetben, hanem annak vizsgálata, hogy Magyarországon milyen tényezők hatására válik valaki egy állóképességi sporttevékenység iránt elköteleződött sportolóvá.

Myburgh (2017) vizsgálata alapján, a faktoranalízis eredményei négy egyedi tényezőt tártak fel, amelyek előre jelzik az állóképességi sportolók elköteleződését (élvezet, személyes befektetések és részvételi lehetőségek; alternatív lehetőségek és társadalmi kényszerek; elhivatottság és szociális támogatás; státusz, szocializáció és utazás). A kutatása alapján, ez a négy tényező a tanulmánya sajátos eredményei, és a korábbi, a Sport-elköteleződés modell elméletére épülő kutatásokban ezek még nem jelentek meg.

2.1 A primer kutatás elmélete és módszere

Vizsgálataimat szekunder és primer módszerek felhasználására alapoztam. A szekunder kutatás során megvizsgáltam az állóképességi sportok keresleti oldalának (sportoló) sportelköteleződését befolyásoló tényezőit és a sporteseményekkel kapcsolatos fogyasztási-profiljukat. Vizsgáltam, hogy az egészség és fittség, valamint az életmódelemek hogyan alakulnak az állóképességi versenyeken indulók esetében. Elemeztem az utazási szokásaikat és vizsgáltam az események gazdasági hatásait, a turizmus tükrében.

Áttekintettem a témával kapcsolatos legfontosabb releváns hazai és nemzetközi szakirodalmakat, amik a sportolók szokásairól és inaktivitásról, az állóképességi sportesemények sportturizmusban és a gazdaságban betöltött szerepéről, az állóképességi sportokról, és sporteseményekről, illetve turisztikai szerepükről szólnak. A Sport-elköteleződés modell, annak meghatározó elemeivel és az ezzel foglalkozó kutatások elméleti hátterét is feltérképeztem és bemutattam az irodalmak sorában.

A primer vizsgálatom során kvantitatív kutatást végeztem, amely során kérdőíves vizsgálatot

készítettem. Megvizsgáltam, hogy a kitöltők milyen állóképességi sportversenyeken vesznek részt, milyen részvételi szokások jellemzik őket, mi befolyásolja az életmódjukat, a sport iránti elköteleződésüket, mekkora összeget fordítanak évente a sportcélú kiadásokra és milyen tényezők befolyásolják az állóképességi sportrendezvényeken való részvételüket.

Kutatásom célja, hogy elemezzem, milyen mértékben járulnak hozzá a különböző részvételi és életmóddal kapcsolatos tényezők a sportolók elköteleződési szintjére, illetve, hogy az állóképességi sporttevékenység hogyan válik egyre meghatározóbbá mind az egyén, és mind a gazdasági-turisztika szintjén is. Kutatásom eszközének kiinduló pontjának Myburgh (2017) Sport elköteleződésről szóló alkalmazott kérdőívet használtam. A kérdőív részei a következők voltak: szociodemográfiai kérdések, állóképességi sport és ágak, részvételi jellemzők, életmódot befolyásoló tényezők, sport iránti elköteleződést befolyásoló tényezők, sporttal kapcsolatos kiadások és az állóképességi sportrendezvényen való részvételt befolyásoló tényezők. E-mailen keresztül továbbítottam a versenyszervezők számára a kérdőíveket, ők pedig elküldték a versenyeken résztvevő felnőttek számára. Az adatokat a 2023-es verseny szezon folyamán gyűjtöttem össze, március 1-től november 30-ig.

2.2. A vizsgált minta bemutatása

A vizsgálat 674 felnőttel készült el. A minta nemek szerint a következőképpen oszlott meg: 342 férfi (50,7%), 332 nő (49,3%). A kitöltők korosztályát tekintve, a legtöbben 394 fő, 40 év feletti (58,5%), ezt követi a 31 és 40 év közötti korcsoport 201 fővel (29,8%), és végül 79 kitöltővel a 18 és 30 év közötti korcsoport (11,7%). Családi állapot vonatkozásában 346 fő házasságban él (51,3%), ezt követi a párkapcsolatban állók 187 fővel (27,7%), az egyedülállók 99 fővel (14,7%), míg 42 fő (6,2%) egyéb kategóriába sorolta be magát (például özvegy, elvált). A lakóhely szerint fővárosban 145 fő (21,5%), megyeszékhelyeken 184 fő (27,3%), városban 238 fő (35,3%), míg faluban és községben 107 kitöltő (15,9%) él. A kitöltők közül 448 fő (66,5%) rendelkezik egyetemi végzettséggel, ezt követi a szakközépiskolai végzettséggel rendelkezők csoportja 118 fővel (17,5%), majd a gimnáziumi végzettséggel rendelkező 74 fő (11%), szakmunkásképzővel 30 fő (4,5%) rendelkezik, míg általános iskolai végzettséget 4 fő (0,6%) adott meg. A minta legnagyobb része, 512 fő (76%) foglalkoztatott, ezt követi a vállalkozó kategória 102 fővel (15,1%), majd a tanulók csoportja 19 fővel (2,8%). A kitöltők legnagyobb része kétfős háztartásban 199 fő (29,5%) él, ezt követi a négyfős 161 fővel (23,9%), majd a háromfős 152 fővel (22,6%) családok. A minta legnagyobb részénél, 249 fő esetében az egy főre jutó nettó jövedelem több mint

300.000 Ft (36,9%), ezt követi 200.001 és 250.000 Ft közötti (17,5%) 118 fő esetében, majd a 250.001 és 300.000 Ft közötti (15,9%) egy főre jutó nettó jövedelem 107 fő (1. táblázat).

1. táblázat: A vizsgálatban részt vevő sportolók szociodemográfiai adatainak megoszlása

Szociodemográfiai adatok	Kategóriák	Megoszlás
Nem	Férfi	50,70%
	Nő	49,30%
Lakhely	Főváros	21,50%
	Megyeszékhely	27,30%
	Város	35,30%
	Falu	15,90%
Életkor	18-30 év	11,70%
	31-40 év	29,80%
	40 év felett	58,50%
Családi állapot	Egyedülálló	14,70%
	Párkapcsolatban áll	27,70%
	Házass	51,30%
	Egyéb (elvt, özvegy)	6,30%
Iskolai végzettség	Egyetem	66,50%
	Gimnázium	11,00%
	Szakközépiskola	17,50%
	Szaktunkásképző	4,50%
	Általános Iskola	0,60%
	Vállalkozó	15,10%
Munkaerő piaci státusz	Foglalkoztatott	76,00%
	Tanuló	2,80%
	Álláskereső	23,70%
	Háztartásbeli	1,00%
	Nyugdíjas	0,60%
	GYED/GYES	1,80%
Háztartásban élők száma	Egy fő	13,10%
	Két fő	29,50%
	Három fő	22,60%
	Négy fő	23,90%
	Öt fő	9,20%
	Hat vagy több fő	1,80%
Egy főre jutó nettó jövedelem	100.000 Ft alatt	2,50%
	100.001–150.000 Ft	12,00%
	150.001–200.000 Ft	15,10%
	200.001–250.000 Ft	17,50%
	250.001–300.000 Ft	15,90%
	300.000 Ft felett	36,90%

Forrás: Saját kutatás, saját szerkesztés (N=674)

2.3. Alkalmazott statisztikai módszerek

Pilot vizsgálat után elvettem vagy csoportosítottam azokat a kérdéseket, amelyek nem voltak relevánsak a téma, illetve kultúra szempontjából, illetve a magas kitöltési hajlandóság érdekében optimalizáltam a kérdéssor hosszát. A pilot kérdőívek kitöltése által kapott visszajelzésekből szükséges volt a kérdéssor optimalizálása. Számos kitöltő jelezte, hogy a kérdőív nagyon terjedelmes, emiatt a kitöltést nem fejezték be, ezért ezek az itemek a kérdőív végleges verziójába már nem kerültek bele (MAKLÁRI et al., 2025). A Cronbach-alfát a skálák megbízhatóságának tesztelésére alkalmaztam. Ha egy kérdőívben faktorokat, skálákat

vagy indexeket hozunk létre, akkor ezeknek az összevont mutatónak hozzávetőlegesen 0,7-es alfa értéket kell rendelkeznie. Azok az állítások, amelyek nem megfelelő (általában $<0,70$) értékkel rendelkeztek, végül kikerültek a kérdőívből, mert rontották az adott faktor megbízhatóságát (PAIC et al., 2018).

A vizsgálat folyamán különböző statisztikai elemző módszereket használtam. Keresztábra elemzéssel kezdtem az vizsgálatot, amely egy olyan statisztikai eljárás, ami kettő vagy több kategóriaváltozó együttes feltárását mutatja be egy olyan táblázat által, amely megmutatja, hogy milyen összefüggések találhatóak a változók között (GYULAVÁRI et al., 2017). Az elemzéshez Pearson-féle khi-négyzet próbát alkalmaztam, majd a kapcsolatok erősségét Cramer-féle asszociációs együttható segítségével értékeltem ki, ahol az értékeknek 0 és 1 közé kell esniük. A korreláció erőssége mind 0-tól +1-ig, mind 0-tól -1-ig növekszik (AKOGLU, 2018). Főkomponens-elemzést használtam faktorelemzési módszerként, Varimax rotálással. A dimenziócsökkentési módszerek családjába tartozik, és különösen hasznos, ha az adatok több változót tartalmaznak, változónként több megfigyelés van és ezek erősen korreláltak. A cél, hogy a számos adatot leegyszerűsítsük a lényeges faktorokra, tényezőkre, úgy, hogy közben az információ megmaradjon (OSBORNE-COSTELLO, 2009). A kapott faktorokat varianciaanalízis segítségével vizsgáltam, ami egy olyan statisztikai módszer, amely a csoportok átlagai közötti különbségeket vizsgálja a csoportok közötti és a csoporton belüli variancia összehasonlításával. A kutatásomhoz a legmegfelelőbb az egy szempontos módszer, amely azt figyeli, hogy több csoport átlaga között van-e szignifikáns különbség egy adott változó tekintetében (PALLANT, 2007). Ahol két csoportot kellett összehasonlítanom (pl.: nemek), ott T-próbát alkalmaztam. A T-próba egy olyan statisztikai teszt, amelyet két csoport átlagának összehasonlítására használnak. Célja, hogy el lehessen dönteni, hogy a megfigyelt különbség csak véletlen mintavételi hiba, vagy ténylegesen szignifikáns (UGONI-WALKER, 1995). Végül klaszteranalízist végeztem, amely bekebelezte csoportokba a hasonló jellemzőkkel bíró válaszadókat. Először hierarchikus klaszterezést használtam a klaszterszám feltárására, ezután pedig K-közép módszer által pontosítottam le a struktúrát. A klaszterterképezéshez a faktoranalízis által létrehozott tényezőket használtam fel, nincsenek meghatározott szempontjai. Jellemzően a szeparáció (klaszterek közötti távolság) és a kohézió (klaszteren belüli homogenitás) értékeit tekintik a kutatók irányadónak a modell és az eredmények megbízhatóságának vizsgálatánál (SZÜLE, 2019), (2. táblázat).

2. táblázat: A kutatás felépítése

Szekunder kutatás			Primer kutatás							
Irodalmi feldolgozás			Kvantitatív kérdőív (N=674)		Elemzés					
Sport turizmus	Állóképességi sportok és rendezvények	Sport-elköteleződés modell	Papír alapú	Online	Cronbach-alfa	Alap statisztika	Faktoranalízis	T-próba	Varianciaanalízis	Klaszteranalízis

Forrás: Saját kutatás, saját szerkesztés

3. AZ ÉRTEKEZÉS FŐ MEGÁLLAPÍTÁSAI

Fő célkitűzés az volt, hogy megértsem az állóképességi sportesemények résztvevőinek sport iránti elköteleződését befolyásoló tényezőket, az életmódjuk változásának okait, illetve megvizsgáljam a sporttal kapcsolatos költségi és részvételi szokásaikat. Nemcsak a versenyeken való részvételt, illetve annak gyakoriságát vizsgáltam, hanem az edzéssel töltött időt, vagy a sporttal kapcsolatos média fogyasztásukat is. A releváns szakirodalom feldolgozása által, a megfelelő szakirodalmi kereten belül próbáltam megvalósítani a célkitűzéseket. Első célkitűzésem az volt, hogy a gazdasági tényezők (például: jövedelem, éves sportcélú költség) hatással vannak-e az állóképességi sporttevékenységben való részvételre Magyarországon?

H1: Magyarországon az állóképességi sporttevékenységek részvételére a gazdasági tényezők (jövedelem, éves sportcélú költség) hatással vannak.

A primer adatok és a vizsgálat alapján elmondható, hogy ez az állítás igaz. A vizsgált gazdasági tényezők hatással vannak az állóképességi sportolás részvételére Magyarországon. A vizsgálataim során több olyan eredményem is született, ami ezt alátámasztja. A keresztábla elemzés eredményei alapján kijelenthető, hogy a heti edzésidő arányosan nő a jövedelmi szint növekedésével, mert a legmagasabb jövedelműek hetente több mint 8 órát edzenek, ezzel szemben a legalacsonyabb keresetűek hetente 5 óránál kevesebb időt töltenek sporttal. A verseny intenzitás során is a legmagasabb jövedelműek jelölték meg azt, hogy ők több mint 8 versenyen indulnak el évente. A varianciaanalízis eredményei is alátámasztják, hogy az edzés fontossága a jövedelmi szint alapján is eltérést mutat. Ez a faktor nem annyira lényeges a 150.000 Ft alatti átlag keresettel ($M=2,8$) rendelkezőknek, mint azoknak, akiknek az átlag kereset 300.000 Ft (3,29). Több kutatás is részletezi, hogy a részvétel akadályai többek között a pénz hiánya is lehet (GODBEY et al., 2005; WHITE, 2008), illetve Lindström és

munkatársai (2001) szerint komoly pénzügyi kiadást vonhat maga után egy maraton vagy egy triatlon verseny.

Másik keresztábrás vizsgálat is alátámasztja azt, hogy a jövedelmi szint befolyásolja az éves sportcélú kiadásokat. A 150.000 Ft alatti átlag jövedelemmel rendelkezők nagy arányában jelölték meg azt, hogy évente 550.000 Ft-nál alacsonyabb összeget fordítanak sporttal kapcsolatos kiadásokra, míg a legmagasabb jövedelemmel rendelkezők több mint 800.000 Ft-ot költenek el ilyen jellegű kiadásokra. A 18-29 év közötti személyek is 550.000 Ft alatt költenek évente sporttal kapcsolatosan nagyobb arányban, ami összefügghet az előbbi keresztábrás vizsgálattal, hiszen ezek a fiatal sportolók még nem rendelkeznek akkora fizetéssel, tanulnak, vagy pálya kezdők, így nem tudnak ennél magasabb összeget sport célú kiadásokra fordítani.

Második célkitűzésem az volt, hogy melyik tényező játszik kulcsszerepet az állóképességi sportolók számára az elköteleződés szempontjából?

H2: *A magyarországi állóképességi sportolók számára az elköteleződés szempontjából kiemelt jelentőséggel bír az életmódjukra gyakorolt kedvező hatás.*

A hipotézisemet az eredmények igazolták. A kialakított faktorok közül a legmagasabb átlagértéket az egészségorientált életmóddal kapcsolatos faktorok kapták. A vizsgált állóképességi sportolással kapcsolatban a legfontosabb a kitöltők számára az életminőséget befolyásoló tényezők (M=4,25) és az egészséges táplálkozás (M=3,6). Schnell, Mayer, Diehl, Zipfel és Thiel (2014) tanulmánya is azt bizonyítja, hogy az állóképességi sportolók számára az egészségtudatos életmód központi szerepet játszik az életükben, kerülnek az alkoholos italokat, odafigyelnek az egészséges táplálkozásra és tudatosan figyelnek az alvás hosszára és minőségére. A rendszeres sporttevékenység mellett való elköteleződés a fizikai és mentális egészségre is pozitív hatással van (kutatások korábról), növeli a boldogságérzetet (GRATTON, 2004).

Harmadik célkitűzésem az volt, hogy milyen szintű sportolók (a kérdőív során önbevallás alapján határozta meg a kitöltő, amely vonatkozott a sportmúlra, a sportéletkorra, az edzés gyakoriságára és a versenyrésztételre) a leginkább elkötelezettebbek a sport iránt?

H3: *Akik magas szintű sportolónak (a kérdőív során önbevallás alapján határozta meg a kitöltő, amely vonatkozott a sportmúlra, a sportéletkorra, az edzés gyakoriságára és a versenyrésztételre) tekintik magukat, azok elkötelezettebbek a sport iránt, mint a többi más szinten sportolók.*

A vizsgálatok adatai ezt is alátámasztják, a nullhipotézis itt is megdőlt. Az élvezet és személyes befektetés faktornál lényegesebben magasabb értéket mutatnak a magas szintű sportolók ($M=4,18$), mint az átlagos ($M=3,02$) és veterán ($M=3,02$) atléták. Hasonlóan vélekedik Wicker, Breuer és Pawlowski (2009), szerintük, akik elhivatottabban sportolnak, azok jellemzően többet költenek sporttevékenységekre. Ezt Yair (1990) is megjegyzi, a költségek valójában lehetnek az elköteleződés szimbólumai. Az edzés faktornál is szignifikáns különbség tapasztalható. Itt a magas szintű sportolók ($M=3,89$) magasabb értéket adtak, mint a rekreációs vagy fitness résztvevők ($M=3,38$). Tehát elmondható, hogy az edzés faktor, ami többek között olyan állításokat tartalmaz, mint, hogy meghatározott edzésprogramot tartok, alvási szokásaimat is hozzá igazítom az edzéshez, illetve a versenyhez és edzővel edzek, jelentősebb a magas szintű résztvevőknek. Ezt megerősíti Beaton és munkatársainak (2011) kutatása, miszerint, akik jelentősebb szintű elköteleződést mutatnak, azok gyakrabban járnak sportrendezvényekre és többször edzenek.

A magas szintű sportolók ($M=3,76$) a sporttevékenységen való részvétel során is magasabb értéket kaptak, mint a többi más szintű résztvevő (Átlag sportoló: $M=2,92$; Rekreációs, fitness: $M=3,05$; Veterán: $M=3,06$). Tehát itt megállapítható, hogy fontosabb szempont nekik az, hogy a hétvégéket és az utazásaikat a sportolás köré tervezzék, vagy az, hogy folyamatosan keresik az állóképességi sporteseményeket, hogy minél többen tudjanak részt venni. Beaton és Funk (2008) szerint a sportolás az érdeklődéstől kezdve fokozatosan változik, és rendszeres részvétellé és elköteleződéssé válik. A klaszteranalízis eredményei is azt mutatják, hogy a magas szintű sportolók nagy százalékban tartoznak az elkötelezett sportolók (53,2%) csoportjába.

Negyedik célkitűzésem az volt, hogy akik heti több mint 8 órát edzenek vagy évi több mint 8 versenyen vesznek részt, magasabb elköteleződést mutatnak-e a sport iránt?

H4: *Azok a sportolók, akik több mint 8 órát edzenek hetente, vagy több mint 8 versenyen vesznek részt évente, magasabb elköteleződést mutatnak a sport irányába.*

Az állítás megerősít nyert, miszerint azok, akik, hetente 8 óránál többet edzenek vagy évente több mint 8 versenyen vesznek részt, azok magasabb elköteleződést mutatnak a sport irányába. A varianciaanalízis eredményei ezt alátámasztják. Akik több mint 8 órát edzenek ($M=3,78$), azoknak magasabb élvezet és személyes befektetést éreztek, mint azoknak, akik kevesebb időt töltenek edzéssel (1-4 edzés egy héten: $M=2,81$; 5-8 edzés egy héten: $M=3,3$). Itt ugyanez elmondható a versenyzés gyakoriságánál is, hiszen akik több mint 8 versenyen vesznek részt ($M=3,55$), azoknak is fontosabb ez a faktor, mint azoknak, akik évente

maximum 4 sportrendezvényen indulnak csak el (3,05). A sportorientált média és termék használata ($M=3,23$; $M=2,8$), az edzés ($M=3,45$; $M=2,56$), a sporttevékenységen való részvétel ($M=3,49$; $M=2,87$) és az egészséges táplálkozás ($M=3,79$; $M=3,36$) fontosabb a heti több mint 8 óránál többek edzők számára, mint a heti 4 óránál kevesebbet edzőknek. Bíró (2018) szerint sok ember számára a hétköznapiak szerves részévé válik a sport, illetve fennáll annak a veszélye is, hogy a sport megszállottjává váljon, és rengeteg időt, energiát áldoz a szabadidejéből.

A versenyeken való részvétel vizsgálata is alátámasztja, hogy az edzés ($M=3,2$; $M=2,95$), a sporttevékenységen való részvétel ($M=3,68$; $M=2,74$) és a közösségi sportolás ($M=3,21$; $M=2,65$) lényegesebb azok számára, akik évente több mint 8 versenyen vesznek részt, mint azoknak, akik évente maximum 4 versenyen állnak rajthoz. Funk és munkatársai (2011) is úgy vélekednek, hogy az állóképességi versenyek hatást gyakorolnak a sportolók edzettségi szintjére és Wilhelm, Stanis, Schneider és Russel (2009) is megerősíti ezt, hiszen elkötelezettebbek lesznek a sportolók az aktív életmód iránt, ha versenyeken vesznek részt. A keresztábrás vizsgálat során is beigazolódott a hipotézis. A hetente 8 óránál többet edzők évente, több mint 8 versenyen indulnak el, 850.000 Ft-nál többet költenek évente sporttermékekre, illetve több fajta versenyen vagy multisport rendezvényeken állnak rajthoz túlnyomó részt és ezek a személyek közép haladó vagy magas szintű sportolónak tartják magukat. A hetente kevesebb, mint ötször edzők évente maximum 4 versenyen indulnak el, 550.000 Ft-nál nem költenek el több pénzt sportcikkekre, általában csak futóversenyeken állnak rajthoz. Fernandes, Correia, Abreu és Biscaia (2013) vizsgálatukban Scanlan (1993) elméletét alkalmazva azt találták, hogy az elköteleződés pozitív kapcsolatban áll három sportfogyasztói formával, többek között a sportfelszerelés vásárlásával is. A sportolók legmagasabb összeget a sportcipőre költenek (azonban ezt magyarázhatja az is, hogy a sportcipő vásárlása egyfajta életmódhoz, stílushoz is köthető), ezt követi a sportruházat, majd legkisebb összeget a kategóriák közül adott sportághoz tartozó kiegészítők beszerzése. Költsési hajlandóság esetében a jelen kutatás kapcsán is fontos eredmény Casper (2007) kutatásának eredménye, miszerint a sportot magasabb szinten űző egyének jellemzően hajlandóak magasabb összeget költeni drágább és modernebb sporteszközökre, alátámasztja jelen kutatás megállapításait. A klaszteranalízis eredményei is alátámasztják ezt a hipotézist. Az elkötelezett klaszterbe tartozó sportolók 42%-a több mint heti 8 órát tölt edzéssel, 43,5%-a pedig évente több mint 8 versenyen vesz részt, szignifikáns a különbség.

Ötödik célkitűzésem az volt, hogy a vizsgált tényezők közül melyik befolyásolja leginkább a sportrendezvényeken való részvételt?

H5: *A szociodemográfiai tényezők befolyásolják a sporttevékenységeken való aktív részvételt.*

Ezt az állítást is elfogadom, mert a szociodemográfiai tényezők is hatással vannak az állóképességi sportolásra. A szociodemográfiai tényezők alapján a nemek közötti eltérések is megfigyelhetők. Mind a férfiakat, mind a nőket is más-más tényezők motiválják az állóképességi sportolás során. A T-próba eredményei alátámasztják ezeket. A sporttevékenységen való részvétel fontosabb a nők ($M=3,26$) számára, mint a férfiaknak ($M=3,15$), hasonlóan a közösségi sport támogatása esetében (nők $M=3,07$, férfi $M=2,78$) továbbá az egészséges táplálkozás is lényegesebb számukra (Nők $M=3,74$; Férfiak $M=3,47$). A nőket jobban motiválja a közösségi sportolás, az önmegvalósítás, a szociális részvétel, ezzel szemben a férfiakat a versenyzés vagy a célok elérése ösztönzi. Malchrowicz és Pocszta (2018) is megemlíti a kutatásukban, hogy a nők számára a hétköznapiakból való kimozdulás, a közösségi részvétel és az egészséges élet motiválja, ezzel szemben a férfiakat a versengés és a célok elérése motiválja leginkább. Ezt alátámasztja Oliveira és munkatársai (2017) is, ők úgy vélik, hogy a sport iránti motivációkban nemi különbségeket lehet felfedezni, mert a nőket főleg a közösségi és egészségügyi szempontok vezérlik, addig a férfiakat első sorban a versenyzés és teljesítményorientáció iránti vágy hajtja. A sportban való részvétel esetében is szignifikáns különbségek figyelhetők meg a családi állapot alapján. Az egyedülállók ($M=3,45$) számára jelentősebb a sporttevékenységen való részvétel, mint a házasságban élők ($M=3,13$). Ezt megerősíti Taniguchi és Shupe (2012) kutatása is, miszerint a házastársak számára megnő a kötelezettségek száma, mint például az első, közös gyermek érkezése, amik erősen csökkentik a sportolási hajlandóságot, illetve a gyakoriságot.

A szociodemográfiai tényezőket vizsgálva fontos megállapítás, hogy a faktorok együttes vizsgálata pontosabb összefüggésekre tud rávilágítani (ENGBERG et al., 2012; MILLER et al., 2019). A felnőttek körében végzett sporttevékenység esetében például a legnagyobb csökkenés jellemzően két faktor esetében együttesen, a házasság megkötése és az első gyermek születése idején van (ENGBERG et al., 2012). Annak érdekében, hogy az eredményeket árnyaltabban tudjuk értelmezni, fontos megemlíteni, hogy azon életesemények bekövetkeztek, amelyek a családi élethez köthetők (például házasságkötés, családalapítás), csökkentheti a sport iránti elköteleződés mértékét és a tevékenység rendszerességét, míg például a tanulmányokkal vagy munkával kapcsolatos életesemények (például felsőoktatási

tanulmányok elkezdése vagy a munkaidő növekedése) nem feltétlenül vezet a sporttevékenység csökkenéséhez (MILLER et al., 2019). A sporttevékenységen való részvétel esetében is szignifikáns különbségek láthatóak a különböző korcsoportoknál. A 18-30 év közötti korosztály (M=3,49) értéke magasabb, mint a 31-40-es korcsoport (M=3,16) és a 40 év feletti korcsoport (M=3,17), ami azt jelzi, hogy a legfiatalabb korosztályba tartozók aktívabbak a sporttal kapcsolatos tevékenységek részvételében. Dumith és munkatársai (2011) és Telama és Yang (2000) szerint a fizikai aktivitás minden életszakaszban csökken az életkor növekedésével, illetve a korábban már említett, családi élettel összefüggő életesemények (ENBERGH et al., 2012; MILLER et al., 2019) az életkor előre haladtával befolyásolóak lehetnek.

4. ÉRTEKEZÉS ÚJ, ILLETVE ÚJSZERŰ EREDMÉNYEI

Az állóképességi sportrészvétel iránti fogyasztói érdeklődését befolyásoló tényezők hazai komplex modelljének kialakítása a Sport-elköteleződés (Scanlan, 1993) és a részvételi modellek alkalmazásával.

1. Elsőként vizsgáltam az állóképességi sportrészvétel iránti fogyasztói érdeklődését befolyásoló tényezők hazánkban, amely alapján egy komplex modellt alakítottam ki a Sport-elköteleződés (Scanlan, 1993) és a részvételi modellek alkalmazásával.
2. Megállapítottam, hogy az állóképességi sportrendezvényeken való részvételt jövedelem befolyásolja elsősorban. Az alacsony keresetű sportolók évente jóval kevesebb versenyen állnak rajthoz, mint azok, akik magasabb keresettel rendelkeznek. Alátámasztja ezt az eredmény is, hogy a kitöltők az egyik legtöbben „*a rendezvény regisztrációja és az utazási költség megfizethető*” tényezőt választották.
3. Elsőként azonosítottam klaszteranalízis segítségével az állóképességi sportolói típusokat. A négy különböző típusú sportolói csoport a következő:
  - Alkalmi: Főleg férfiak, idősebbek, elváltak és özvegyek alkotják. Kevésbé aktívak. Átlagos és veterán sportolók alkotják nagyrészt a csoportot. Alacsony sportcélú kiadással rendelkeznek. Évente négynél kevesebb versenyen indulnak csak el.
  - Elkötelezett: Ebben a csoportban a nők alkotják a nagyobb részt. Főleg fiatalabbak tartoznak ebbe a kategóriába. A közép és felső jövedelmi csoportokból vannak jelen a legtöbben. Ők azok, akik hetente 8 óránál is többet edzenek, és évente több mint 8 versenyen vesznek részt. A klaszter több mint fele magas szintű sportoló. A

legmagasabb összeget költik sportcélú termékekre és szolgáltatásokra.

- Egészségtudatos: A férfiak aránya valamelyest meghaladja a nők arányát. Ebbe a kategóriába a fiatalabb korosztály, jellemzően 31-40 év közöttiek, és párkapcsolati státusz szempontjából az egyedülállók tartoznak. Ebben a klaszterben is a magasabb jövedelműek vannak felülreprezentálva. Sokan 4 és 8 óra között edzenek hetente, de a 8 óránál hetente többet edzők aránya még magasabb. A versenyzési aktivitásuk alacsonyabb, főleg 4 és 8 verseny között állnak rajthoz évente. Sportcélú termékekre és szolgáltatásokra közepes és magas szinten költenek.
  - Életmódváltó: a férfiak aránya kicsit magasabb, mint a nőké, és inkább idősebbek és középkorúak alkotják. Felülreprezentáltak a házasságok. Magas az arányuk az alacsony jövedelműek körében. Az átlag, a veterán és fitness résztvevők alkotják főleg a klasztert. Nem aktívak az edzés terén, hetente kevesebb, mint 4 órát sportolnak és hasonló a versenyeken való éves részvételük is. Nagyon alacsony a sporttal kapcsolatos kiadások mértéke ebben a kategóriában
4. A sport iránti elköteleződés komplex vizsgálata kapcsán megállapítottam, hogy leginkább az edzéssel eltöltött idő, az évi versenyeken való részvétel, illetve a sportcélú termékekre és szolgáltatásokra kiadott összeg nagysága befolyásolja az elköteleződést. Minél magasabb ezeknek a mértéke, az elköteleződés annál magasabb.

5. AZ EREDMÉNYEK GYAKORLATI HASZNOSÍTHATÓSÁGA

A sport mentális egészségre gyakorolt jótékony hatása csaknem ugyanannyira kiemelkedő, mint a fizikai egészség megőrzése esetében. Wheatley és Bickerton (2016) vizsgálatukban azt találták, hogy a rendszeresen végzett sporttevékenység hozzájárul a szubjektív jóllét javulásához, erősíti a közösségi élményt, és magasabb boldogságszintet eredményezhet. Wicker, Breuer és Pawlowski (2009) vizsgálata arra a megállapításra jutott, hogy a megfelelően kiépített sportinfrastruktúra megnöveli az adott célcsoport (nem, kor) sportolási hajlandóságát.

Az ismertett szakirodalmi áttekintés alapján is elmondható, hogy hazánkban kiemelkedően fontos lenne már egészen kiskortól hangsúlyt fektetni az egészséges életmód népszerűsítésére, és arra ösztönözni a társadalmat, hogy igyekezzen megtalálni azt a mozgásformát, amit lehetőleg rendszeresen tud végezni. Az Eurobarometer (2022) vizsgálata alapján látható, hogy a magyar társadalom az Európai Unió sportolási szokásainak átlagától jóval alulmarad. A WHO-EU jelentése, a „*Health-enhancing physical activity in the European Union*” azt

hangsúlyozza, hogy a rendszeres testmozgás nem csak az egészség számára lényeges egyéni szinten, hanem jelentős gazdasági és társadalmi előnyökkel jár. Tehermentesíti az egészségügyi rendszert, a munkaképesség javul, a szociális jólét megnő. Továbbá a sport gazdasági jelentősége is magas az EU-ban (például a sportturizmus által), hiszen a GDP 2%-át teszi ki (HEPA, 2024).

A *Move* (2015), az *Active for Employment* (2022) és a *Get Active* (2025) olyan komplex stratégiák és példák, amelyek átfogó keretet nyújtanak arra vonatkozóan, hogy a sporttevékenységet miként lehet népszerűsíteni és a fizikai inaktivitást hogyan lehet csökkenteni egy-egy társadalmi csoportban (PIGGIN, 2015; MORGEN et al., 2022; GOV.UK, 2025). Ahhoz, hogy egy ilyen program eredményes legyen, átfogó kutatások szükségesek, amelyek a társadalom állapotát, szokásait, igényeit mérik fel, továbbá feltérképezik az akadályozó tényezőket (például anyagi helyzet, idő, vagy infrastruktúra hiánya). Az eredményekre épülő stratégiai tervezés és beavatkozási programok kialakítása, infrastruktúra fejlesztése kulcsfontosságú a folyamatban. Például a *Get Active* (2025) nevű, brit kormányzati program célja, hogy a sport mindenki számára elérhető legyen, és aktívabb nemzet alakuljon ki. Ehhez az önkormányzatokkal szorosan együttműködve, gazdaságilag és környezetileg is fenntartható sportolási lehetőségeket terveznek kialakítani, amelyek az inklúzió jegyében történnek. A program célja, hogy 2030-ra 1 millióval több gyermek sportoljon. Az *Active for Employment* (2022) fő missziója, hogy feltárja, hogy a sport miként tud segítséget nyújtani a fiatalok számára a munkaerő piaci integráció folyamán.

A 3. számú táblázatban a jelen kutatás kapott eredményeire alapozva készítettem el azt, hogy az elvégzett klaszteranalízis alapján, a különböző kategóriákban milyen gyakorlati beavatkozások lennének hasznosak.

3. táblázat: Az eredmények gyakorlati hasznosítása

Klaszter	Jellemzők	Javasolt beavatkozás, fejlesztési terület	Szervezési gazdálkodási megvalósítás	Javasolt sportkínálat
Alkalmi sportolók	Az állóképességi sport aktivitásuk alacsony, nem elég motiváltak ahhoz, hogy egy sport közösséghez csatlakozzanak, a sportban való fejlődés nem releváns számukra.	Helyi rendezvények szervezése: sportolási és versenyzési lehetőségek biztosítása a lakó helyünk környékén. Közösségi programok: érdeklődés felkeltése élmények által. Szemléletformálás: aktív életmód elősegítése.	Partnerségi modell, költségtervezés Programportfólió, kommunikáció Kampánytervezés	Önkormányzatok: ingyenes vagy alacsony költségű versenyek rendezése. Rendezvényszervezők: buli futamok, rövid távú teljesítmény túrák szervezése, ahol a részvétel fontossága az elsődleges. Állami szint: az aktív sportolással kapcsolatos média

				kampány indítása.
Elkötelezett sportolók	Az állóképességi sport a minden napi élet szerves része számukra, teljes mértékben elkötelezettek a sport iránt. A lehető legtöbb sport rendezvényen részt akarnak venni. A sporttal kapcsolatos médiát folyamatosan figyelik. Őket nem az egészségtudatosság, hanem a folyamatos fejlődés motiválja.	Egyéni ajánlatok kialakítása: személyre szabott sportolási- és versenyzési lehetőségek biztosítása. Közösségi élmény szinten tartása: sportolói közösségek létrehozása.	Szegmentáció és személyre szabás, árképzés, hűségprogram Közösségmenedzsm ent, minőségbiztosítás	Rendezvényszervezők : éves versenynaptár előre tervezése, hűség programok bevezetése. Egyesületek: edzőtáborok vagy edzőcsoportok megalapítása a közösségi edzés céljából.
Egészségtudatos sportolók	Elsődleges tényező számukra az egészséges életmód fenntartása. Mozgással és edzéssel szeretnék javítani a kondíciójukat. Nem készíti őket a versenyeken való részvétel, vagy a közösségi sportélet. Nem prioritás számukra, hogy támogassák őket a sportban.	Infrastruktúra biztosítása: sportolási lehetőség biztosítása. Egészségorientáltság fejlesztése: az egészségtudatosságra való felhívás, és motiválás. Társas kapcsolatok erősítése: közösségi élmények által motiválni a sportolókat, hogy részt vegyenek egy sportközösség életében.	Projektmenedzsment , hasznosítás Szolgáltatás- ökoszisztéma Közösségi beléptetés, élménytervezés	Állam: kondi park, futópálya építtetése. Önkormányzatok: közösségi futások vagy tornák szervezése. Rendezvényszervezők : olyan rendezvények létrehozása, amelynek a célja a szocializáció, a közösséghez való csatlakozás. Ezek lehetnek például tömegsport rendezvények.
Életmódváltó sportolók	Még csak most ismerkednek az állóképességi sporttal. Elsődleges céljuk, hogy az életminőségükön javítsanak. Aktivitást mutatnak az edzésben és a versenyeken való részvételben.	Kezdők számára felkészítő programok: közösségi edzés és sportolás a motiváció fenntartása érdekében. Közösségek létrehozása: amatőr sportegyesületekhez való belépés elősegítése.	Szolgáltatáscsomag és ütemezés Beléptetési rendszer, kedvmenyrendszer	Egyesületek: mentorálási lehetőségek az egyesülethez tartozók számára, mint például: felkészülési program egy 5 km hosszú versenyre. Rendezvényszervezők : olyan kategóriák elindítása, amely kedvezményt nyújt a kezdők számára.

Forrás Saját kutatás, saját szerkesztés

6. A TÉZISHEZ FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

- [1.]Akoglu, H. (2018). User's guide to correlation coefficients. Turkish journal of emergency medicine, 18(3), 91-93.

- [2.] Beaton, A. A., & Funk, D. C. (2008). An evaluation of theoretical frameworks for studying physically active leisure. *Leisure Sciences*, 30(1), 53-70.
- [3.] Beaton, A. A., Funk, D. C., Ridinger, L., & Jordan, J. (2011). Sport involvement: A conceptual and empirical analysis. *Sport management review*, 14(2), 126-140.
- [4.] Berki, T., & Pikó, B. (2020). A sportolói identitás és a sport-elköteleződés összefüggései serdülő sportolók körében. *Neveléstudomány| Oktatás–Kutatás–Innováció*, 8(3), 18-31.
- [5.] Bíró M. (2018): Bevezetés a sportpedagógiába In: Münnich, Ákos (szerk.) *Fejezetek a Sport-pszichodiagnosztika és Tanácsadás témaköreiből*. Debrecen, Magyarország: Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológiai Intézet.
- [6.] Casper, J. (2007). Sport commitment, participation frequency and purchase intention segmentation based on age, gender, income and skill level with US tennis participants. *European Sport Management Quarterly*, 7(3), 269-282.
- [7.] Dumith, S. C., Gigante, D. P., Domingues, M. R., & Kohl III, H. W. (2011). Physical activity change during adolescence: a systematic review and a pooled analysis. *International journal of epidemiology*, 40(3), 685-698.
- [8.] Fernandes, N., Correia, A., Abreu, A. M., & Biscaia, R. (2013). Relationship between sport commitment and sport consumer behavior. *Motricidade*, 9(4), 2-11.
- [9.] Funk, D., Jordan, J., Ridinger, L., & Kaplanidou, K. (2011). Capacity of mass participant sport events for the development of activity commitment and future exercise intention. *Leisure Sciences*, 33(3), 250-268.
- [10.] Godbey, G. C., Caldwell, L. L., Floyd, M., & Payne, L. L. (2005). Contributions of leisure studies and recreation and park management research to the active living agenda. *American journal of preventive medicine*, 28(2), 150-158.
- [11.] Gratton, C. (2004). Sport, health and economic benefit. Driving up participation: the challenge for sport, 61-67.
- [12.] Gyulavári T. - Mitev A. Z. - Neulinger Á. - Neumann-Bódi E. - Simon J. - Szűcs K. (2017). *A marketingkutatás alapjai*. Akadémiai Kiadó. Letöltve: https://mersz.hu/hivatkozas/dj240ama_163_p2#dj240ama_1
- [13.] Hallmann, K., & Breuer, C. (2010). Image fit between sport events and their hosting destinations from an active sport tourist perspective and its impact on future behavior. *Journal Of Sport & Tourism*, 15(3), 215-237.
- [14.] Kinczel A. – Müller A. (2020): *AKTIVÍTÁS, SZABADIDŐSPORT. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD 6* : 2 pp. 49-58. , 10 p. (2020)
- [15.] Kinczel, A., & Müller, A. É. (2022). Study on travel habits and leisure activities in the light of COVID-19 triggered changes in Romania and Hungary.

- [16.] Kozma, G., Bács, Z., & Perényi, S. (2015). Különbségek és hasonlóságok a sportban való részvételben: Régiók és települések szerinti elemzés Magyarország és az Európai Unió esetében. *Journal of Physical Education and Sport* , 15 (3), 551.
- [17.] László, B. T. (2020). A sport-elköteleződés modell összefüggéseinek vizsgálata serdülő sportolók körében (Doctoral dissertation, Szeged University (Hungary)).
- [18.] Lindström, M., Hanson, B. S., & Östergren, P. O. (2001). Socioeconomic differences in leisure-time physical activity: the role of social participation and social capital in shaping health related behaviour. *Social science & medicine*, 52(3), 441-451.
- [19.] Malchrowicz-Moško, E., & Pocza, J. (2018). Running as a form of therapy socio-psychological functions of mass running events for men and women. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(10), 2262.
- [20.] Müller A. - Bácsné, Bába É. – Gabnai Z. - Pfau C. - Pető K. (2019a): A fitnesztrendek és új típusú mozgásformák társadalmi és gazdasági aspektusai. *ACTA CAROLUS ROBERTUS* 9 : 2 pp. 109-122. , 14 p.
- [21.] Myburgh, E. (2017). A framework fostering commitment for endurance sport tourism in South Africa (Doctoral dissertation, North-West University (South Africa), Potchefstroom Campus).
- [22.] O'Neil, J.W. & Steyn, B.J. (2007): Strategies used by South African non-elite athletes to cope with the environmental stressors associated with endurance events. *South African journal for research in sport, physical education and recreation*, 29(2):99-107.
- [23.] Oliveira-Brochado, A., Brito, P. Q., & Oliveira-Brochado, F. (2017). Correlates of adults' participation in sport and frequency of sport. *Science & Sports*, 32(6), 355-363.
- [24.] Osborne, J.W. & Costello, A.B. 2009. Best practices in exploratory factor analysis: four recommendations for getting the most from your analysis. *Pan-Pacific management review*, 12(2):131-146
- [25.] Paic R. - Kajos A. - Meszler B. - Prisztóka Gy. (2018): A magyar nyelvű sportmotivációs skála (H-SMS) validációja és eredményei. *Magyar Pszichológiai Szemle*.73(2), pp. 159–182.
- [26.] Pallant, J. (2007). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using SPSS for Windows*.
- [27.] Perényi, S. (2015). Hungary: The popularisation and expansion of amateur running culture. In *Running across Europe: The rise and size of one of the largest sport*

markets (pp. 163-186). London: Palgrave Macmillan UK.

- [28.] Piggin, J. (2015). Designed to move? Physical activity lobbying and the politics of productivity. *Health education journal*, 74(1), 16-27.
- [29.] Rauter, S. (2014): Mass sports events as a way of life differences between the participants in a cycling and a running event. *Kinesiologia Slovenica*, 20(1):5-15.
- [30.] Scanlan, T. K., Carpenter, P. J., Simons, J. P., Schmidt, G. W., & Keeler, B. (1993). An introduction to the sport commitment model. *Journal of sport and exercise psychology*, 15(1), 1-15.
- [31.] Scanlan, T. K., Russell, D. G., Beals, K. P., & Scanlan, L. A. (2003). Project on elite athlete commitment (PEAK): II. A direct test and expansion of the sport commitment model with elite amateur sportsmen. *Journal of sport and exercise psychology*, 25(3), 377-401.
- [32.] Schnell, A., Mayer, J., Diehl, K., Zipfel, S., & Thiel, A. (2014). Giving everything for athletic success!—Sports-specific risk acceptance of elite adolescent athletes. *Psychology of sport and exercise*, 15(2), 165-172.
- [33.] Shipway, R. & Jones, I. (2007): Running away from home: understanding visitor experiences and behaviour at sport tourism events. *International journal of tourism research*, 9(5):373- 383.
- [34.] Snethen, J.A. & Broome, M.E. (2007): Weight, exercise, and health children's perceptions. *Clinical nursing research*, 16(2):138-152
- [35.] Stevinson, C., & Hickson, M. (2014). Exploring the public health potential of a mass community participation event. *Journal of public health*, 36(2), 268-274.
- [36.] Szemes, Á., Harsányi, S. G., & Tóth, L. (2016). Különböző sportágakban versenyző sportolók sportmotivációjának és flow élményének összehasonlító vizsgálata. *Testnevelés, sport, tudomány*, 1(1), 80-90.
- [37.] Szüle B. (2019): Klaszterszám-meghatározási módszerek összehasonlítása. *Statisztikai Szemle*. 97(5), pp. 421-438.
- [38.] Taniguchi, H., & Shupe, F. L. (2014). Gender and family status differences in leisure-time sports/fitness participation. *International Review for the Sociology of Sport*, 49(1), 65-84.
- [39.] Telama, R. I. S. T. O., & Yang, X. (2000). Decline of physical activity from youth to young adulthood in Finland. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 32(9), 1617-1622.

- [40.] Ugoni, A., & Walker, B. F. (1995). The t test: an introduction. COMSIG review, 4(2), 37.
- [41.] Wheatley, D., & Bickerton, C. (2016). A munkába járás és a munkahelyi utazás időfelhasználásra és jóllétre gyakorolt hatásai. New Technology, Work and Employment , 31 (3), 238-254.
- [42.] Wicker, P., Breuer, C., & Pawlowski, T. (2009). Promoting sport for all to age-specific target groups: The impact of sport infrastructure. European sport management quarterly, 9(2), 103-118.
- [43.] Wilhelm Stanis, S.A., Schneider, I.E. & Russell, K.C. 2009. Leisure time physical activity of park visitors: retesting constraint models in adoption and maintenance stages. Leisure sciences, 31(3):287-304.

Internetes hivatkozások

1. **EUROBAROMETER (2024):** <https://europa.eu/eurobarometer/screen/home>
letöltés: 2024. 12. 10.
2. **GOV:UK (2025):** <https://www.gov.uk/government/publications/get-active-a-strategy-for-the-future-of-sport-and-physical-activity/get-active-a-strategy-for-the-future-of-sport-and-physical-activity> letöltés: 2025. 07.05.

7. AZ ÉRTEKEZÉSEM TÉMAKÖRÉBEN KÉSZÜLT PUBLIKÁCIÓK

Külföldi kiadású tudományos szakfolyóiratban

1. Maklari, G., Baba, E. B., Muller, A., & Molnar, A. (2024). Exploration of gender patterns and differences in endurance sports event tourism. Geo Journal of Tourism and Geosites, 56(4), 1617-1626.
2. Maklári, G.: Magyarországi állóképességi sportolók edzési és versenyzési szokásainak összehasonlítása nemek szerint, Gradus 11: 3 Paper: 2024.3.Art.002 , 8 p. (2024)
3. Maklári, G. (2022). Állóképességi sportrendezvények Magyarországon 2018-2019-ben. Acta Carolus Robertus, 12(2), 38-47.
4. Kinczel, A., Maklári, G., & Müller, A. (2020). Recreational activities and motivation among young people. Geosport for society, 12(1), 53-65.
5. Sipos, C., & Maklári, G. (2022). Analysis of the effectiveness of RFID Systems in triathlon.

Hazai kiadású tudományos szakfolyóiratban

1. Maklári, G., & Sipos, C. (2021). Használt és sportruházat ellátási lánc stratégiájának és mutatószámainak vizsgálata.

Absztrakt

1. Maklári G.: XIV. Táplálkozásmarketing Konferencia: Egészséges táplálkozás sportolás során. Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Marketing és kereskedelmi intézet, elhangzott előadás. Megjelenés: pp. 23. (2020)

Nyilvántartási szám: DEENK/69/2026.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Maklári Gergely

Doktori Iskola: Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola

MTMT azonosító: 10075767

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (6)

1. **Maklári, G.**, Bácsné Bába, É., Müller, A. É., Molnár, A.: Exploration of gender patterns and differences in endurance sports event tourism.
GeoJournal of Tourism and Geosites. 56 (4), 1617-1626, 2024. ISSN: 2065-0817.
DOI: <http://dx.doi.org/10.30892/gtg.56418-1332>
2. **Maklári, G.**: Magyarországi állóképességi sportolók edzési és versenyzési szokásainak összehasonlítása nemek szerint.
Gradus. 11 (3), 1-8, 2024. EISSN: 2064-8014.
DOI: <http://dx.doi.org/10.47833/2024.3.ART.002>
3. **Maklári, G.**: Állóképességi sportrendezvények Magyarországon 2018-2019-ben.
Acta Carolus Robertus. 12 (2), 38-47, 2022. ISSN: 2062-8269.
DOI: <http://dx.doi.org/10.33032/acr.2845>
4. Sipos, C., **Maklári, G.**: Analysis of the effectiveness of RFID Systems in triathlon.
GeoSport for Society. 17 (2), 75-88, 2022. ISSN: 2393-1353.
DOI: <http://dx.doi.org/10.30892/gss.1703-086>
5. Sipos, C., **Maklári, G.**: Használt és sportruházat ellátási lánc stratégiájának és mutatószámainak vizsgálata.
International Journal of Engineering and Management Sciences. 6 (1), 86-98, 2021. EISSN: 2498-700X.
DOI: <http://dx.doi.org/10.21791/IJEMS.2021.1.8>
6. Kinczel, A., **Maklári, G.**, Müller, A. É.: Recreational activities and motivation among young people.
Geosport for Society. 12 (1), 53-65, 2020. ISSN: 2393-1353.
DOI: <http://dx.doi.org/10.30892/gss.1206-059>

További közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (5)

7. Szabó, K., Kinczel, A., Molnár, A., Hőnyi, D., **Maklári, G.**: Szabadidő eltöltési szokások, életminőség vizsgálata a Hajdú-Bihar megyében élő emberek körében.
In: Versenysport és szabadidősport. Szerk.: Balogh László, Debreceni Egyetem Sporttudományi Koordinációs Intézet, Debrecen, 26-36, 2021, (Válogatott tanulmányok a sporttudomány köréből, ISSN 2631-0910 ; 5) ISBN: 9789634902867
8. Hőnyi, D., Kinczel, A., Molnár, A., Szabó, K., **Maklári, G.**, Müller, A. É.: Szabadidő eltöltési szokások vizsgálata a fiatalok körében.
In: Versenysport és szabadidősport. Szerk.: Balogh László, Debreceni Egyetem Sporttudományi Koordinációs Intézet, Debrecen, 26-36, 2021, (Válogatott tanulmányok a sporttudomány köréből, ISSN 2631-0910 ; 5) ISBN: 9789634902867
9. Vácz, P., Herpainé Lakó, J., Varga, A., **Maklári, G.**, Müller, A. É.: The popularity of the university basketball championship.
Slovak Journal of Sport Science. 7 (2), 63-71, 2021. EISSN: 2453-9325.
DOI: <http://dx.doi.org/10.24040/sjss.2020.6.2.63-71>
10. Müller, A. É., Mészáros, A., Móri, K., Molnár, A., **Maklári, G.**, Hőnyi, D., Molnár, Z.: A hazai egészségturizmus népszerű desztinációi és attrakciói.
In: Trendek a versenysport és a szabadidősport területéről. Szerk.: Balogh László, Debreceni Egyetem Sporttudományi Koordinációs Intézet, Debrecen, 90-98, 2020, (Válogatott tanulmányok a sporttudomány köréből, ISSN 2631-0910 ; 4) ISBN: 9789634902218
11. Müller, A. É., Kerekes, F., Szabó, K., Molnár, A., Molnár, Z., Móri, K., Hőnyi, D., **Maklári, G.**, Laoues-Czimbalmos, N.: Edzőterembe járók sportolási szokásai és edzőterem választást befolyásoló tényező alakulása egy kutatás tükrében.
In: Trendek a versenysport és a szabadidősport területéről. Szerk.: Balogh László, Debreceni Egyetem Sporttudományi Koordinációs Intézet, Debrecen, 193-206, 2020, (Válogatott tanulmányok a sporttudomány köréből, ISSN 2631-0910 ; 4) ISBN: 9789634902218

Konferenciaközlemények (1)

12. **Maklári, G.:** Egészséges táplálkozás sportolás során.

In: XIV. Táplálkozásmarketing Konferencia: Új irányok a táplálkozásmarketingben : Merre tovább?: Összefoglalók, Gazdaságtudományi Kar, Debrecen, 23, 2020.

A DEENK a Jelölt által a Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudománymetriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2026.02.19.

